

A Kúria a dr. Cserbáné dr. Papp Éva ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Kukucska János ügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a Miskolci Munkaügyi Bíróságnál 8.M.580/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 1.Mf.21.152/2011/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2013. április 17. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 1.Mf.21.152/2011/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt napon belül - 30.000 (harmincezer) forint és 8.100 (nyolcezer-egyszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget. Az alperes az általa előzetesen lerótt 163.300 (egyszázhatvanháromezer-háromszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket maga viseli.

I n d o k o l á s

A felperes 2006. október 24-étől 2010. március 1-jéig telephelyvezetőként állt az alperes alkalmazásában. Munkaviszonya közös megegyezéssel szűnt meg. A megállapodás tartalmazta, hogy a munkavállaló 3.870.000 forint összegű tartozást átvállalt a S.D. vevővel kapcsolatos tranzakcióból eredően. Külön megállapodás készült a kintlevőség átvállalására, amelynek megfizetésére a felperes 6 havi részletfizetési kedvezményt kapott. Ebbe belefoglalták, hogy a felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a megállapodás szerinti, a vásárlás alapján az alperessel szemben keletkező tartozásról 2 munkanapon belül közjegyző előtt tartozáselismerő nyilatkozatot tesz. Ez 2010. március 1-jén megtörtént, tartozáselismerését közjegyzői okiratba foglalták. Ez alapján a végrehajtó összesen 2.721.900 forintot vont le a felperes számlájáról. A felperes a megállapodások érvénytelenségének megállapítása iránt nyújtott be keresetet. Arra hivatkozott, hogy a 2007. február 16-ai megállapodás formailag engedményezési szerződésnek tűnik, azonban munkaviszonyból származó kártérítés megfizetésére irányult. Az alperes a felperest megtévesztette, amikor azt állította, hogy vele szemben 3.870.000 forint összegű tartozása áll fenn. A munkáltató ezen formailag engedményezési szerződésnek tűnő megállapodást arra használta, hogy a kártérítési és a leltárhiányért való felelősség jogszabályi rendelkezéseit megkerülje, és így érvényesítse a munkáltató kintlevőségeit. Miután e megállapodás a tartozásátvállalásról a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésének volt a feltétele, így a közös megegyezésre vonatkozó okirat pontja is érvénytelen. Ugyanígy a 2010. március 1-jén közjegyző előtt készült tartozáselismerő nyilatkozat is megtévesztés eredménye, mert abban a hiszemben volt, hogy amennyiben ezt a nyilatkozatot nem teszi meg, úgy nem

szabadulhat az alperessel fennálló munkaviszonyból. Ezért kérte ezen okirat érvénytelenségének a megállapítását is. Az eljárás során hivatkozott az Mt. 8. §-ára is, miszerint a megállapodások a jóerkölcsebe ütköznek, valamint feltűnő értékaránytalanság is fennáll. Kérte a végrehajtási eljárásban levont 2.721.900 forint tőke és ennek 2011. február 16-ától járó késedelmi kamata megfizetését.

A Miskolci Munkaügyi Bíróság 8.M.580/2010/25. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte az alperes javára 187.500 forint perköltség, az állam javára 232.200 forint eljárási illeték megfizetésére.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a munkáltató 2009-ben a felperes munkavégzésében hiányosságokat talált. Ezek egyike volt, hogy S.D. vevő csak előzetes készpénzbefizetést követően szállíthatott volna el betont, azonban 2009. novemberében 3.870.000 forintos betonvásárlással kapcsolatos tranzakció nem a vevőmátrix szabályai szerint történt, S.D. az elszállított beton ellenértékét nem fizette ki. Az alperes a telepvezetőkkel előzetesen közölte, hogy a vevőmátrix szabályainak megszegése esetén felelősséggel tartoznak a nem kellő körültekintéssel a telephelyről kiadott áruk ellenértékéért. A felperes munkavégzésével kapcsolatos hiányosságok és kritikák kapcsán döntött az alperes a munkaviszony megszüntetéséről, majd erre vonatkozó egyeztetést követően 2010. február 16-án írták alá a felek a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésére vonatkozó megállapodást, valamint a S.D. vásárlásával kapcsolatos kintlevőség átvállalására vonatkozó megállapodást, amely alapján 2010. március 1-jén a felperes a közjegyző előtt ugyanezen ügyletből eredő tartozás- elismerési nyilatkozatot tett. A munkaügyi bíróság nem találta alaposnak a felperes megtévesztésre történő hivatkozását. A bizonyítás alapján megállapítható volt, hogy a felperes átgondolt döntést hozott, saját nyilatkozata szerint is akkor mindenáron a közös megegyezéssel jogviszony megszüntetés volt a célja.

A munkaügyi bíróság álláspontja szerint nem jelenti a jogszabály megkerülését vagy a megállapodás jogszabályba ütközését, ha a munkáltató az áru elviteléért és ennek ellenértékéért felelősséggel tartozó telepvezetőkkel közli, hogy az ellenérték nélküli árukiadást akként szankcionálja, hogy megállapodásba foglalja annak a munkavállaló által történt megfizetését.

A felperes előtt nyitva állt a lehetőség, hogy a tartozás-átvállaló nyilatkozatot aláírja-e vagy sem. Emiatt a munkáltató módszere nem ütközött jogszabályba, a szerződés konszenzuson alapult. Nem találta jóerkölcsebe ütközőnek, vagy feltűnően érték aránytalannak sem a megállapodásokat. Álláspontja szerint a felperes részéről előzetes joglemondás nem történt, amely az Mt. 8. § (2) bekezdésének alkalmazását tenné lehetővé, mert nem neki járó bérrel, juttatással, mondott le előzetesen. A közjegyzői okirat megtámadásával kapcsolatos felperesi nyilatkozatot is alaptalannak

értékelte, miután a közjegyzőnél való megjelenéstől függetlenül a munkaviszony megszűnésének napja 2010. március 1. volt. A közös megegyezés aláírásától a közjegyző előtti megjelenésig két hét telt el, mégsem jelezte, hogy meggondolta volna magát, és nem hajlandó a közjegyzői okirat aláírására. A felperes fellebbezése folytán eljáró Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 1.Mf.21.152/2011/4. számú ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét részben és az alábbiak szerint változtatta meg: Megállapította, hogy a felek között 2010. február 16-án engedményezés- és tartozáselismerés tárgyában megkötött megállapodás, majd P.E. közjegyző által közjegyzői okiratba foglalt engedményezés és tartozáselismerés érvénytelen.

Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek tizenöt nap alatt 2.721.900 forint tőkét, és ennek 2011. február 16- napjától járó törvényes késedelmi kamatát. Mellőzte a felperes illeték- és perköltség fizetésre kötelezését. Ezt meghaladóan a munkaügyi bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte az alperest a felperes javára 350.000 forint mindkét fokú perköltség, az állam javára 464.400 forint mindkét fokú eljárási illeték megfizetésére. A másodfokú bíróság a munkaügyi bíróság által megállapított tényállást kiegészítette és pontosította. Rögzítette, hogy 2010. február 16-án a munkaviszony megszüntetésével egyidejűleg a felek között a következő megállapodás jött létre: kijelentették, hogy az alperesnek 3.870.000 forint lejárt követelése áll fenn a S.D. magánszeméllyel szemben a számla alapján. A felek megállapodtak abban, hogy a felperes a megállapodás aláírásával megvásárolja az alperestől a S.D. magánszeméllyel szemben fennálló követelést az értékének megfelelő vételár ellenében. A megvásárolt követelés ellenértékét a felperes hat havi egyenlő részletben, 645.000 Ft/hó összegben fizeti meg az alperesnek 2010. március 10-étől. A felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy ezen megállapodás szerinti követelésvásárlás alapján, az alperessel szemben keletkezett tartozásáról két munkanapon belül közjegyző előtt tartozáselismerő nyilatkozatot tesz, melyre P.E. közjegyző előtt 2010. március 1. napján került sor. Az alperes a megállapodásban kijelentette, hogy bizonytalan követelést ruház át, behajthatóságáért felelősséget nem vállal.

Az így pontosított és kiegészített tényállás alapján a megyei bíróság nem osztotta a munkaügyi bíróság által levont jogkövetkeztetést a megállapodások semmisségét illetően. A munkaügyi bíróságnak a Ptk. rendelkezéseit a döntése meghozatalakor alkalmaznia kellett volna az EBH.2000.258. számú eseti döntésre tekintettel. Ennek alapján megállapítható volt, hogy a közjegyzői okiratba foglalt megállapodás nem tartozásátvállalás, mint azt a munkaügyi bíróság ítélete következetesen tartalmazza. A Ptk. 332. §-ban foglalt tartozásátvállalás akkor jött volna létre, ha a felperes S.D.-vel kötött volna erre irányuló megállapodást. Jelen esetben engedményezésről (Ptk. 328. §), a követelés eladásáról és ennek kapcsán keletkezett ellenérték megfizetésére vonatkozó tartozáselismerésről [Ptk. 242. § (2) bekezdés] van szó. Ezért

jelen jogvita elbírálásakor a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy e Ptk-ban szabályozott jogintézmények a munkaviszonyban álló felek között a munkaviszony tekintetében alkalmazhatók-e, vagy az így kötött megállapodások eleve érvénytelenek. A megyei bíróság álláspontja szerint a peres felek között létrejött engedményezés a jogszabály megkerülését szolgálta, ezért az engedményezés az Mt. 8. § (1) bekezdés alapján semmis, melynek folytán érvénytelen. Miután a tartozáselismerés kifejezetten az engedményezésben vállalt ellentét, mintegy vételár megfizetésére vonatkozott, ezért a tartozáselismerés egy semmis engedményezésen alapult, melynek következménye az, hogy a tartozás- elismerés is semmis. Az engedményezés azért semmis, mert az a követelés, amit a munkáltató a felperessel szemben érvényesített, valójában kárigény. Az a munkáltatói magatartás pedig, mellyel előre közli a munkavállalókkal, hogy ha a munkavégzésük során a kezelésükbe kerülő anyag kapcsán hiány keletkezik, mert az ellenértéket a vevő nem fizeti be, ez teljes egészében a munkavállaló terhe, az Mt. 8. § (2) bekezdésébe ütközik. Jelen esetben ugyanis nem kártérítési felelősség elismerésére került sor, hanem az engedményezésben foglalt ellentét megfizetésének elismerésére, az engedményezés pedig jogszabály megkerülése okán a megyei bíróság álláspontja szerint semmis. Az alperes célja az Mt. 166-177. §-ban foglalt kártérítési felelősségre vonatkozó szabályok alkalmazásának elkerülése volt.

Az Mt. 3. §-ára helyesen hivatkozott a felperes, mert a jóhiszeműség, a tisztesség megkövetelte volna, hogy a munkáltató azt közölje a munkavállalóval, hogy az Mt. szerint kártérítési felelősséggel tartozik. Az alperes azonban az igényét követelésként engedményezte és vásároltatta meg a munkavállalóval, rögzítve a megállapodásban azt is, hogy ez bizonytalan követelés, ezért az az Mt. 3. § (3) bekezdésébe ütközött. Nem találta alaposnak a felperes Mt. 4. §-ra történő hivatkozását, mert ez akkor lett volna alkalmazható, ha az engedményezés az alperes részéről jogszerű lett volna.

A munkaügyi bíróság ítéletének rendelkezését, amellyel a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetéséről szóló szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet elutasította, helybenhagyta, miután a szerződés ezen pontja kötelezettségvállalást nem tartalmaz, csupán kijelentést, így semmiféle jogkövetkezménnyel nem jár, továbbá a megállapodásból nem derül az ki, hogy az alperes feltételül szabta volna a munkaviszony e módon történő megszüntetésének azt, hogy az engedményezés megtörténjen. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében „a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság ítéletének megváltoztatását, az ítéleti rendelkezések hatályon kívül helyezését, a felperes másodfokú és felülvizsgálati perköltségben történő marasztalását” kérte. A felülvizsgálati kérelmében az első- és a másodfokú bíróság döntése szövegének szó szerinti ismertetését követően előadta, hogy teljes egészében a Miskolci Munkaügyi Bíróság

álláspontját osztja, és a felülvizsgálati kérelmét a Miskolci Munkaügyi Bíróság ítéletében foglaltakra alapítja. A másodfokú bíróság ítéletében jogszabálysértő módon értelmezte és alkalmazta az Mt. 3., 4., 7., és 8. §-ait.

A felülvizsgálati kérelmén bélyegben lerótt előzetesen 163.300 forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, az alperes felülvizsgálati eljárási költségben való marasztalásával.

A felülvizsgálati kérelem alaptalan.

Az alperes felülvizsgálati kérelme tartalmában a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult [Pp. 3. § (2) bekezdés].

A felülvizsgálati kérelemben hivatkozottak azonban jogszabálysértés megállapítására nem adtak módot.

A Pp. 275. § (2) bekezdés alapján a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A Pp. 272. §-nak az ügyben irányadó (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, továbbá elő kell adni – a jogszabálysértés megjelölése mellett –, hogy a fél a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja. Miután a felülvizsgálati kérelem önálló rendkívüli jogorvoslati kérelem, ezért a törvény értelmében abban pontosan meg kell jelölni a jogszabálysértést, és annak indokait. Ebből következően nem felel meg a törvénynek korábbi beadványokra vagy a per valamely iratára történő utalás (BH.1995.99.II.).

A felperes alappal nem sérelmezhetette a jogerős ítéletet az Mt. 7. §-ának helytelen alkalmazására hivatkozással tekintettel arra, hogy a másodfokú bíróság ítéletében a megállapodások és a közjegyzői okirat érvénytelenségét nem megtámadási okra, hanem semmisségre alapítottan állapította meg. Következésképp mint szükségtelen indokkal a megtámadási kérelemmel nem foglalkozott, jogi érvelést döntése e körben nem tartalmazott. Az alperes által elérni kívánt célt – a pernyertességet – nem eredményezheti az Mt. 3. és 4. §-ának jogszabályellenes alkalmazására történő hivatkozás sem. A 4. § alkalmazhatóságát a jogerős ítélet kizárta, másrészt az alperes az elsőfokú ítélet érvelésére mint a jogsértés alátámasztására alappal nem hivatkozhat, miután sem az Mt. 3. §-ával, sem a 4. §-ával összefüggésben az elsőfokú ítélet jogi indokolást nem tartalmaz. A másodfokú bíróság a tényállást kiegészítette és pontosította. Az így megállapított tényállásból levont jogkövetkeztetése szerint nem az elsőfokú bíróság által megállapított Ptk. 332. §-ban foglalt tartozásátvállalás, hanem a Ptk. 328. §-ában foglalt engedményezés és a Ptk. 242. § (2) bekezdésben foglalt tartozáselismerés jogintézményei értelmezésével foglalt állást az Mt. 8. § alapján a megállapodások és a közjegyzői okirat érvénytelenségéről. Erre tekintettel az alperes alappal nem hivatkozhat az elsőfokú bíróság

eltérő jogi érvelése helyességére, miután az hiányos tényálláson és eltérő jogintézmények értelmezésén alapul. A felülvizsgálati kérelem pedig a másodfokú ítélet ténymegállapításait, a Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértését nem állította, valamint a másodfokú bíróság által alkalmazott Ptk. 242. § (2) bekezdése és Ptk. 328. §-a rendelkezéseinek jogsértő alkalmazására nem hivatkozott. A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta. Kötelezte a pereszt a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján a felperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére. A 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés alapján köteles az alperes a felülvizsgálati eljárási illetéket viselni, amelyet azonban helyes összegben a felülvizsgálati kérelmén bélyegben már lerótt.

Budapest, 2013. április 17.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Tallián Blanka s.k. bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelével: Nné tisztviselő